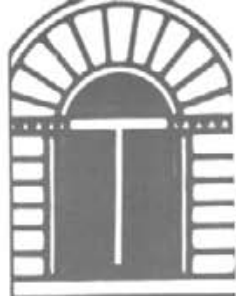
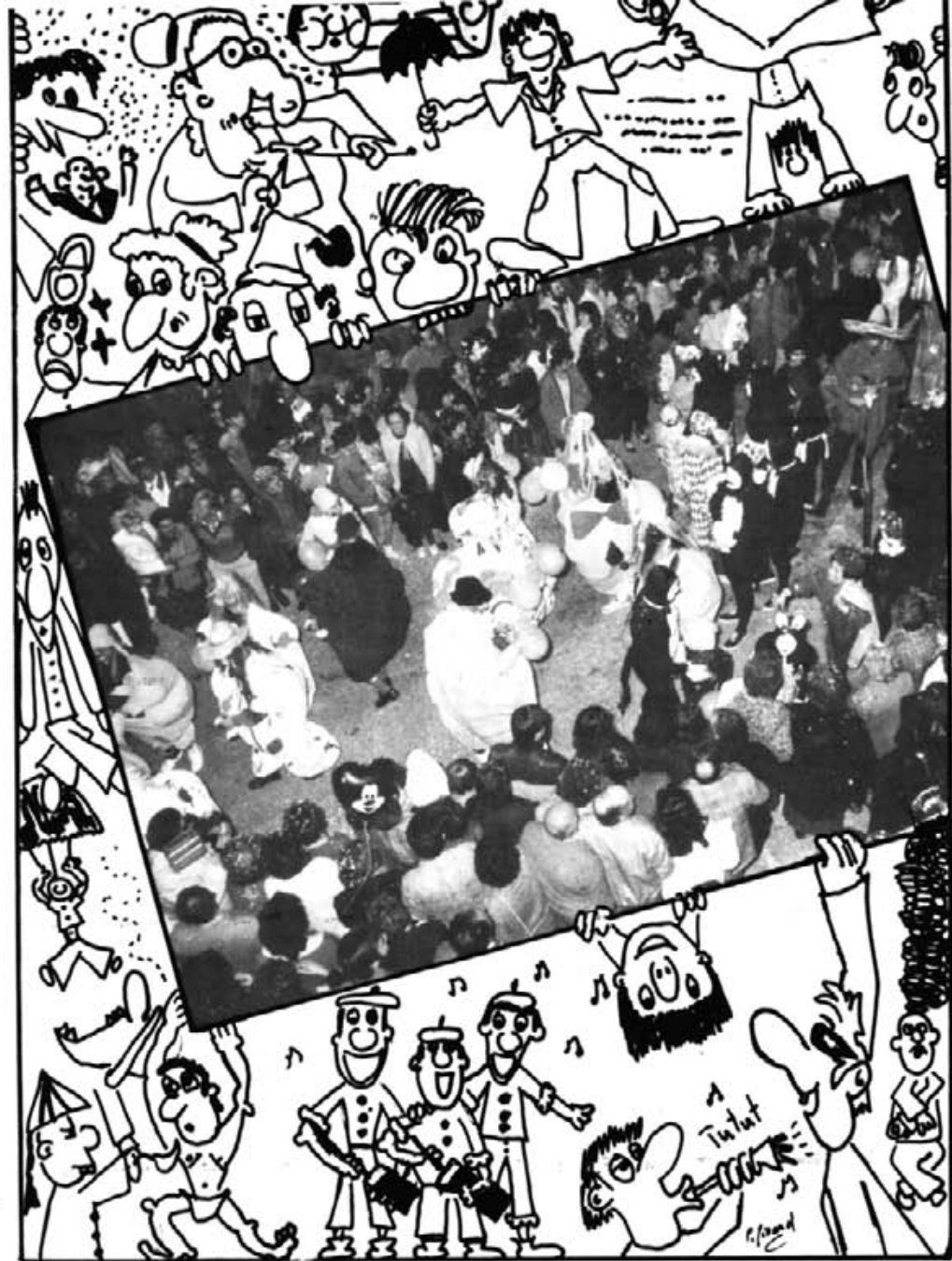

BELLPUIG

ARTÀ

PRENSA FORNIA

13 FEBRER 1988 No. 65 - V ÈPOCA - ANY XXIX - REVISTA QUINZENAL

sumari

*
* **OPINIÓ DELS GRUPS POLITICS DELS NOSTRES CONSISTORI...**
... davant el refús per part del Parlament Balear de la proposta de llei per declarar "Sa Canova com "Àrea Natural d'Especial Interés"
(plana 7 i 8)

* **EL CATALÀ AL NOSTRE POBLE**
Enquesta sobre l'ús del català als establiments comercials del nostre poble.
(plana 6)

* **UNA XERRADA AMB...**
Maria Amorós, ànima de l'Agrupació "Esclafits i Castanyetes"
(plana 2)

* **MES DE LA NATURA**
Repàs als actes celebrats fins ara
(plana 9)

* **NOTICIARI**
* **XERRIM XERRAM**
* **ESPORTS**

* **MÉS COL·LABORACIONS**

una xerrada amb ...

MARIA AMORÓS

ànima de l'agrupació "Esclafits i castanyetes"

Maria Amorós al Rodonà. És la fundadora i animadora des de fa quasi 5 anys de l'Agrupació local "Esclafits i Castanyetes" que en l'actualitat compta amb uns 32 membres i que ha estat recentment notícia degut a la seva sortida aquest principi any (del dia 1 al 9 de gener) a les Illes Afortunades.

BELLPUIG s'ha interessat pel fet i per més coses de dita agrupació...

BELLPUIG.- Com va néixer "Esclafits i Castanyetes"

MARIA.- Moguda per l'amor a tot lo nostre, ara farà uns cinc anys em vaig decidir a formar l'Agrupació. He de dir que vaig ésser animada pel meu home i per l'amo En Randa.

B.- Qui forma part de l'Agrupació?

M.- Actualment la formen els fundadors. O sia, els nins que començaren i també tots els qui s'hi han anat afegint de l'escola. De totes maneres, uns van i altres vénen. Molts, en començar a festejar, ho deixen per desacord amb la parella. Entre tècnics, sonadors i balladors som uns 32.

B.- Què hi predominen: els nins o les nines?

M.- Depèn. En els sonadors quasi tot són nines. En l'agrupació, són parelles. I, en l'Escola, predominen les nines.

B.- A què creus que es deu?

B.- Crec que els nins tenen altres currolles:

el futbol, futbito i esports en general... Tennen altres truis.

B.- Ens consta que sou una agrupació molt activa. Per on vos moueu?

M.- Per tot allà on podem. Fa tres vegades que anam a Menorca (pel juny hi tornam). Dues o tres vegades al Parc de la Mar (que, per cert, no hi va el qui vol). Al Teatre Principal de Palma. Quasi per tots els pobles de Mallorca. I, la darrera i més sonada, la de Canàries. La nostra intenció és tenir contactes i intercanvis amb altres agrupacions ja que això enriqueix els nostres allots. Com a primícia te diré que tenim previst un intercanvi amb una agrupació de Madrid.

B.- Com va sortir lo de Canàries?

M.- Perquè a mi em feia moltes ganes i il·lusió d'anar-hi. Vaig moure les Conselleries de Joventut (la d'aquí i la d'allà) i ambdues ens ajudaren a fer possible aquest viatge.

B.- Rebéreu subvenció?

M.- Sí. Hem rebut ajuda de distints llocs que, junt amb el que ha aportat l'Agrupació, ha fet que als allots no els costàs ni un cèntim.

B.- Com va ser el viatge?

M.- Emocionant. En arribar a "Las Palmas" les autoritats d'allà ja ens tenien tot preparat (menjar, estada...) El segon dia fèrem la primera actuació al "Rastro de Gran Canarias". Un lloc meravellós davant un públic multitudinari que aplaudí llargament la nostra actuació. Després de noltros va actuar un dels millors grups nadius anomenats "Los gorriones". El tercer dia anàrem a "El Tablero" del poble de San Bartolomé on hi actuàrem amb un altre grup d'allà acabant amb una gran festa preparada per l'Ajuntament. Els altres dies els passàrem a Tenerife però ja en pla d'esplai. Nos ho passàrem tan bé que pensam tornar-hi.

B.- Econòmicament, de què vos manteniu?

M.- De les sortides a l'estiu que, encara que no ho facem per negoci, les cobram, ja que una agrupació sempre té despeses (instruments, professors, viatges...). També per subvencions de l'Ajuntament d'Artà, del Consell i de l'Ajuntament de Ciutat (per anar al Parc de la Mar o al Teatre Principal).

B.- I... musicalment?

M.- Als inicis tenguérem un professor que tant en la part d'instruments com en la de cant ens va anar ensenyant i introduint les tècniques bàsiques. Actualment, els ma-

teixos allots s'estan superant i s'enginyen ells totsols. En quant a les partitures hem procurat anar a les fonts antigues i sonar les que ningú havia sonat mai. Per això, hem rebut un gran ajut per part de l'amo En Randa. També tocam composicions inèdites de Llorenç Rayó com també qualcuna que hem incorporat de la germana illa de Menorca.

B.- Dues paraules per xerrar de l'Escola.

M.- L'Escola d'"Esclafits i Castanyetes" està oberta a tothom qui vulgui aprendre a ballar els nostres balls. Sens afany de negoci ja que es paguen 300 ptes. per a les despeses. Per altra part, he de dir que de l'Escola es pot passar a l'Agrupació.

B.- Per acabar, Maria, ens podries dir les ballades que feis dins el poble?

M.- Amb molt de gust, encara que primer t'he de dir que a les ballades populars que feim hi sol venir gent de per tota Mallorca. Així que començam per Sant Antoni amb una ballada (enguany hem comptat amb la presència del 2on premi de Mallorca). Seguint: una ballada o actuació per Sant Antoni de juny; després una altra per Sant Salvador; una a finals d'estiu amb coca i xocolata per a tothom; un pic a l'any a la Residència i a la Colònia quan ens criden.

Cal dir que aquest any passat hem duit a Artà la Trobada d'Escoles de Mallorca que la celebrarem a Sant Salvador.

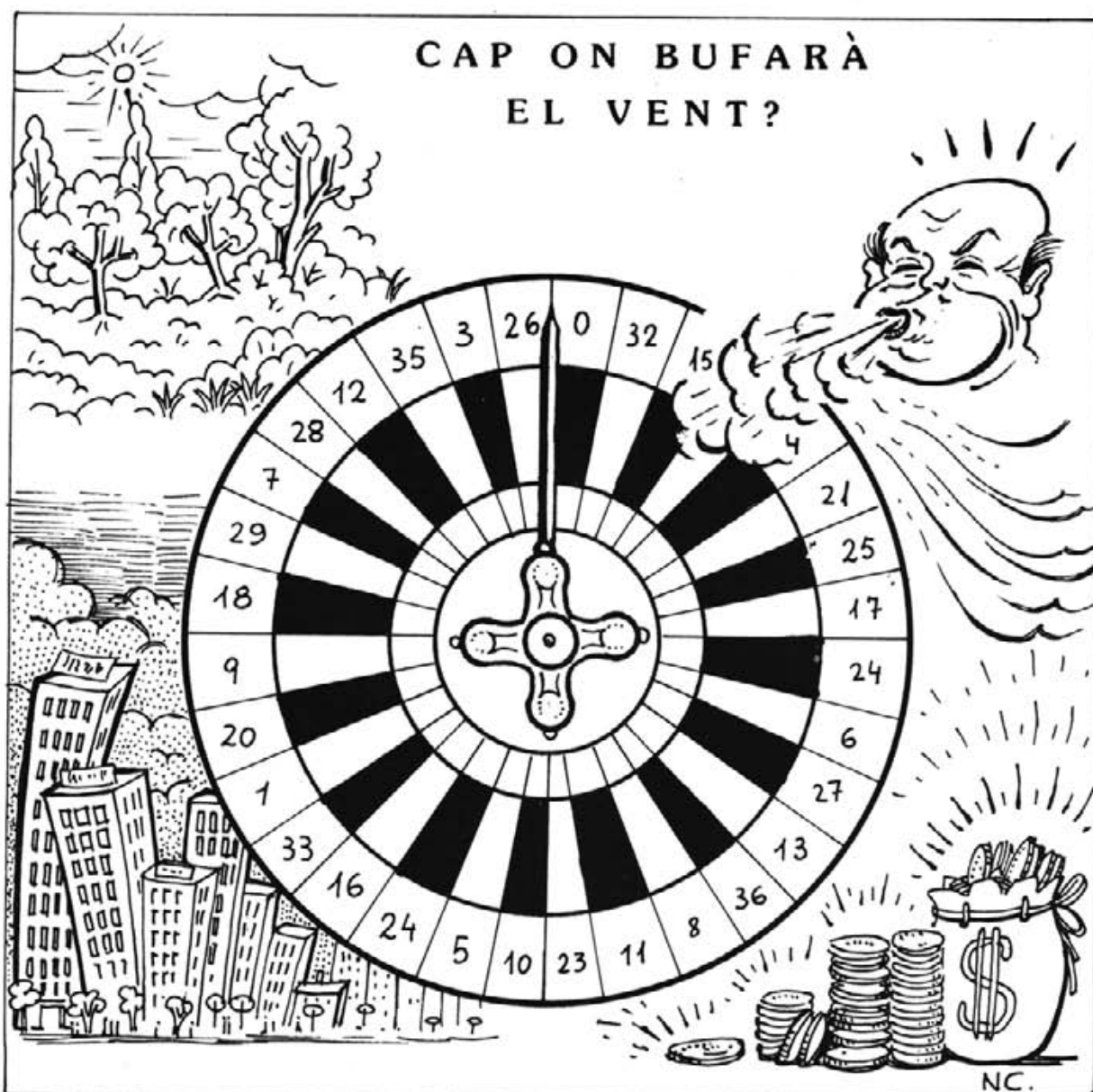
Gràcies, Maria, per aquesta xerradeta. Que els ànims no decaiguin i que pogueu anar per molts de llocs més a mostrar "lo nostre". Endavant.

Climent Obrador

editorial

SA CANOVA.

BELLPUIG

 REVISTA QUINZENAL
 Nº 65 V EPOCA 13 FEB. 1988

 REDACCIÓ
 I ADMINISTRACIÓ:

C. Rafel Blanes, 10, 1ª ARTA

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

 Gràfiques Llevant
 Carrer Ciutat, 55. ARTA.

CONSELL DE REDACCIÓ: R. Umbert, C. Obrador, G. Bisquerra, B. Lliteras, J. Mayol, S. Massanet, A. Esteva, M. Santandreu, J.Mª Massanet, E. Piris, Mª Gelabert, J.L. Martín.

COL·LABORADORS: A. Genovart, J. Mayol, G. Bisquerra, C. Obrador, P. Ginard, M. Santandreu, P. Vaquer, Colau Casellas, M. Mestre Ginard, J. V. Lillo.

FOTOGRAFIA I DIBUIXOS: Colau Casellas, M. Mestre Ginard, P. Ginard Cursach.

ADMINISTRACIÓ: G. Bisquerra, A. Esteva, T. Esteva, C. Guerrero.

notícies

MES DE LA NATURA

Tot aquest mes de febrer Artà s'haurà volcat en vers de la cultura, mitjançant uns actes al casal de Na Batlessa dedicats a la natura.

Cal dir que dels actes programats i ja complits, la gent ha correspost assistint en gran nombre a les conferències i també a la repoblació d'arbres a les nostres muntanyes. Vet ací els actes que, al tancament d'aquest número, s'han celebrat:

Divendres dia 5, a Na Batlessa: "Els ocells de les Balears", audiovisual i col·loqui a càrrec de Joan Mayol (ornitòleg) a la Biblioteca Municipal. El dia 6, "l'Albufera i els seus habitants", audiovisual i col·loqui per en Pep Toni Aguiló (biòleg) i en Xisco Lillo (guarda forestal), també a la Biblioteca Municipal.

El diumenge dia 31 de gener, hi va haver sembrada de pins i alcines als terrenys de l'Ermita de Betlem, i el dia 7 de febrer la resembra da d'arbres fou a les muntanyes de la Colònia de Sant Pere.

Esperam poder donar relació dels actes que encara manquen per celebrar. Així mateix volem ressenyar que el dia 26 vendrà la TV-B. amb motiu d'una "taula rodona" i l'exposició de cossols a la Residència. Després, diuen que es donarà informació per la TVB i TVE.

TRUI DE CARNAVAL

Enguany, malgrat el temps de carnaval hagi estat curt, així mateix s'han deixat sentir moltes simbombades al voltant del poble.

Cafès, cases particulars, i fins i tot els alumnes de Català adults, el passat dia 1 de febrer anaren disfressats a classe. Acompanyats de simbombes i altres instruments, feren una vetlada de festa. Tampoc hi mancà la menjua que cadascú havia portat i que com a bons germans compartiren. Després donaren la volta al poble cantant les cançons típiques dels darrers dies.

RECEPCIÓ DE TV3

A partir del proper dia 15 de març, es rebrà a les Illes la TV3 en estèreo-dual (bilingüe).

D. E. N. I. P.

D.E.N.I.P., Dia Escolar de la No-violència i Pau, dia en què es commemora la desaparició de l'immortal pacifista Mahatma Gandhi un 30 de gener de fa una bona colla d'anys.

Els escolars el solen cele-

brar amb treballs i actes encaminats a mentalitzar-se de la necessitat d'aquesta pau i no-violència, tant en manca dins el nostre món.

Això fou el 29 de gener (ja que el 30 era dissabte) i valgui aquesta foto com a recordança de tal diada.

Permetrà escollir entre la versió en català i la versió original (alemany, anglès, francès, etc.) de pel·lícules, sèries, etc.

SA RUA D'ENGUANY

A les 20'30 h. del dimarts, 16 de febrer, hi haurà concentració a la plaça de l'Ajuntament per acte seguit començar la RUA pel mateix itinerari de costum. Després, **Gran Simbombada final** a la plaça Nova, amb l'actuació del grup SALSA - 3. Hi haurà refresc per a tothom.

Se convida al poble a col·laborar a la festa.

PLUVIÒMETRE

AREA URBANA

GENER

Día 1	5'0
Día 11	4'5
Día 12	6'0
Día 13	7'5
Día 17	14'0
Día 18	21'0
Día 19	1'5
Día 21	2'5
TOTAL	62'0

carta al director

A MIQUEL PASTOR I TOUS,
BATLE D'ARTÀ

Gràcies, Miquel, per haver reconegut públicament que el meu partit ha estat coherent amb la seva línia d'actuació en quant a Sa Canova.

Això me dona força moral per dir-te: Tu critiques els del CDS i UM de no ésser coherents. Per què no repasses el programa electoral que tu i el teu grup suscrivies? I abans de criticar a ningú, per què no passau un ram per cavostra?

Joan Sureda i Vives
Portaveu d'AP

de la colònia

A. Genovart

MININOTÍCIES

Després d'anys de demanar-ho, han estat instal·lats dins la vila d'Artà alguns rètols indicatius senyalant el camí per anar a la Colònia. Una millora necessària de cara als que ens visiten. Seria bo que fossin col·locats també els indicadors del creuer dels Abeuradors que fa mesos foren arrencats per uns "gamberros" i que des d'aquesta columna ja demanàvem fossin altra volta posats al seu lloc.

NOU HIMNE A SANT PERE

La Colònia no té un himne propi, encara que el que es canta cada any a la parròquia per la festa de Sant Pere (que està dedicat al nostre Patró) sigui considerat pels coloniers com a ben seu. Per part de la Parròquia, i després de consultar una sèrie de persones s'ha decidit canviar la lletra que no té massa valor, mantenint en canvi la mateixa música.

La composició del nou text ha estat encarregada al sacerdot i poeta Mn. Pere Orpí i s'espera que el nou himne es pugui estrenar per les festes de Sant Pere d'enguany.

SEMBRA D'ARBRES

Dins el programa que l'ajuntament d'Artà ha dedicat al mes de la natura, el passat diumenge dia 7 de febrer es dugué a terme al coster de la muntanya d'En Xoroi, una repoblació d'arbres. A les 9'30 del matí hi hagué concentració a la plaça Sant Pere on hi acudiren més de 100 persones. Si bé és veritat la participació dels coloniers fou escassa. Seguidament es feu la sembra d'arbres. Seria bo que l'ajuntament, més envant, es cuidés de regar aquests arbres, de lo contrari no arribaran ni a l'estiu.

BALL DE DISFRESSES

El passat dissabte dia 6 de febrer se celebrà en el Centre Cultural un ball de disfresses amenitzat pel conjunt "Els Mallorquins" i organitzat pel mateix centre. Llàstima que només la meitat dels qui hi acudiren hi anassin en vestit de disfressa, així i tot el ball resultà ben animat i les rifes populars tengueren una gran participació.

* * *

passat festes

S. ANTONI ABAT

Texte i fotografia:
Miquel Mestre Ginard

Des de fa un parell d'anys, Sant Antoni no té bo amb les "autoritats" celestials, o al manco no li fan massa cas a les rogatives de què no ploqui per la festa, una de les més participatives de la vila.

De totes formes, als artanencs no hi ha qui mos aturi: aigua o neu, als foguerons s'ha dit... i a cantar "sa botella m'heu de dar..." Sa covalcada és pel dematí i no hi ha forma, maldament caiguin pedres o litres d'aigua, de fer-la canviar.

Enguany més bestiar que mai, sí, remulls i amb perill de costipats, però amb l'ànim ben alt...

En Jeroni, en Toni i en Jaume, fora careta ja, riuen, satisfets d'haver fet el seu paper amb tota perfecció, i amb l'esperança de què Sant Antoni, l'any qui ve, els farà un poc de cas i lluirà el sol. I si no és així... sortirem amb impermeables. O no?

ecos ecos

ENERO

NACIMIENTOS

Día 31 diciembre.- **Bárbara Muñoz Canet.** Hija de José María y de Magdalena. C/Gomez Ulla, 39.

Día 8 enero.- **Rafael Nadal Moll.** Hijo de Rafael y María Isabel. C/ Apolo, 13.

Día 7.- **Antonio García Troya.** Hijo de Antonio y de Magdalena. C/ Convento, 14.

Día 15.- **José María Molina Jaime.** Hijo de Ramón y de María Antonia. C/ Nueva, 19.

Día 18.- **Isabel Mascaró Pastor.** Hija de Guillermo y de Antonia. C/ Huerto, 35, 19.

Día 18.- **Daniel Lopez Alberca.** Hijo de José y de Joaquina. C/ Pau d'Avall, 31.

Día 24.- **Antonio Lluís Gili de Juan.** Hijo de Lorenzo y de María Luisa. C/ Lebeche, 32.

MATRIMONIOS

Día 2 enero.- **Gonzalo Rodríguez Rosselló** con **Josefa Alba Pineda.** C/ Luna, 1.

Día 9.- **Jorge Sancho Bisquerra** con **María Azucena del Camino Martínez Pérez.** C/ Lepanto, 2.

DEFUNCIONES

Día 7 enero.- **Julián Sanseloni Alzina.** a) Pamboli, 77 años. C/Vilanova, 30.

Día 8.- **Antonio Bisbal Sancho.** a) Blay, 87 años. C/ Ponterró, 44.

Día 18.- **Isabel Cantó Barceló.** a) Mosona o de Sa Corballe, 74 años. C/ Abrevadero, 32.

Día 21.- **Antonia Mestre Carrió.** a) Veia, 77 años. C/ Argentina.

Día 26.- **Ana Pascual Sabater.** a) Patrons o Butlers, 88 años. C/ Juan L. Estelrich, 6.

ENQUESTA

LA LLENGUA CATALANA AL NOSTRE POBLE (i III)

Seguint el pols a la normalització lingüística, hem fet una enquesta als comerços artanencs per saber quina era la seva postura davant el català i quina utilització pràctica i normal en fan.

Això fou possible gràcies a l'ajuda dels alumnes de Segona Etapa dels col·legis de Sant Salvador i Sant Bonaventura, que es repartiren la vila en dos indrets, agafant la carretera com a divisió imaginària.

Visitaren els locals comercials, en total 158 (81 part esquerra i 77 a la dreta) i feren les preguntes i investigaren el que a continuació exposam.

1. COM TENEN ELS RETOLS ELS NOSTRES LOCALS COMERCIALS?

En català 38%
En castellà 52%
Mesclat 10%

Deim mesclat al fet que qualche establiment és bilingüe, i inclús qualcun en idioma estranger (italià, anglès, etc.) Això arriba fins a un 3%.

Un 17'5% d'aquests no tenen els rètols a la part exterior del seu establiment. Per què?

2. TENIU EN CATALÀ LES FACTURES, PAPER D'EMBALAR, ETC.?

Sí 19%
No 59%
Bastantes maneres 8%
No contesten 14%

3. PENSAU POSAR ELS RETOLS EN CATALÀ?

Sí 10%
No 30%
Ja li tenen 38%
No ho saben 22%

Per l'observació "in situ" dels alumnes, s'ha trobat que els establiments regentats per gent més jove tot ho tenen en català i la gent major en castellà.

Per altra part hi ha bastanta mescla en els noms dels establiments. Meitat en castellà i meitat en català.

Crida l'atenció el percentatge dels que fan les factures i tenen els seus etiquetatges

en la llengua castellana en lloc de la seva pròpia, com és la catalana.

De tot això i del poc encoratjador que són aquests resultats, podem dir:

Que manca molt a nivell d'establiments per arribar a la normalització. I que, per altra part, l'Ajuntament podria arreglar aquest desgavell premiant de qualche manera que els noms dels comerços estiguin en català. A altres indrets ja s'ha fet i és una mesura que es podria prendre per part d'aquesta institució.

Que també es lamentable que molts d'establiments no tinguin retolat el seu propi cartell. Creim que al respecte es podria fer qualche cosa més.

Respecte a la forma de tenir el paperum ens demostra que és més fàcil pels comerciants l'escriure en castellà que en català, propi d'una educació molt castellanitzada.

Es preocupant el que qualche establiment cerqui com a mesura més cridanera el posar noms estranys a la nostra llengua. Seria millor el cercar autèntics noms populars nostres, que molts n'hi ha i força interessants.

També pareixeria de bon gust el retocar aquest mescladís en els noms dels establiments i cercar una cohesió, sigui per una o altra banda.

Uns altres en podran treure altres conseqüències, i creim que més envant es pot tornar repetir per veure si s'ha canviat res al respecte.

No volen ésser aquests comentaris cap mena de crítica als que ho tenen d'una o altra manera, però creim nosaltres que, vista la realitat en què ens trobam, uns i altres podem fer qualche cosa per millorar aquests aspectes...

Jaume Mayol
M. Santandreu

politica local

independents
d'artà.

CDS
CENTRE
DEMOCRÀTIC
I SOCIAL

ap
Alianza Popular

PSOE

Davant el fet trascendental pel nostre poble referent al refús d'una proposta de llei presentada pels grups PSOE, PSM-EN que defensava la declaració de Sa Canova com Àrea Natural d'Especial Interès, i preveient les conseqüències que aquesta sessió del nostre Parlament Balear, en data de 28 de gener, pot tenir per la nostra contrada, BELLPUIG ha demanat l'opinió dels representants del poble al nostre consistori. Aquesta ha estat la seva resposta i la valoració de tal esdeveniment.

AP

Per noltros és positiu i mos sentim satisfets. El nostre grup sempre havia defensat el mateix: una urbanització petita respectant l'entorn i mai una gran massificació de ciment.

Això és el que s'ha aconseguit: dins 800 quarterades hi haurà un camp de golf i un nucli de població de 3.000 habitants dins un tros urbanitzat de 50 quarterades. Malgrat qualcú hagi volgut fer-nos creure que tendríem un Sa Coma o un Cala Millor, no és així. De 800 quarterades mos ne queden 750 d'espai protegit, i ben protegit. No dubteu que els propietaris se cuidaran de que no es pegui foc.

Adamés, està 600 metres lluny de la vorera de mar, i amb edificis a s'altura dels pins (màxim 10 metres).

Ara serà tasca de l'Ajuntament el controlar que es faci bé. Noltros mos oferim a ajudar perquè sigui així.

Jo honestament m'atrevesc a dir: Enhora bona, Artà!

PSOE

En altres ocasions mil persones, pensam hem dit que, referent que una vegada que al tema de Sa Canova, el Parlament Balear fa molt mal opinar, aprovi la llei amb dita tant a nivell de grup esmena, serà el moment per noltros com a grup municipal, de valorar les condicions i actuar en conseqüència.

Ara bé, després que els grups de centredreta, presentassin una esmena al projecte de llei, duit al Parlament pel PSOE i PSM, per declarar Àrea Natural d'Especial Interès a Sa Canova d'Artà, i que dita esmena contempla la possibilitat d'una urbanització per a tres

Per altra banda, creim que és lamentable l'actuació de certs grups polítics que canvien d'opinió moguts per interessos particulars i no tenen en compte els interessos de tota la comunitat.

* * *

política local

INDEPENDENTS

En primer lloc volem precisar que el Parlament, a la sessió del 28 de Gener de 1988, no va aprovar cap urbanització a Sa Canova; el que va fer va ésser refusar una proposta de llei presentada pels grups PSOE i PSM-E.N., per la declaració d'aquesta zona com "Area Natural d'Especial Interès". I al dia següent els grups de UM, CDS i AP presentaren una nova proposta de llei, també per declarar la zona com "Area Natural d'Especial Interès" però deixant una part urbanitzable.

Ara, aquesta nova proposta, encara ha d'ésser estudiada altre pic pel Parlament i llavors posada a votació, poguent ésser aprovada o refusada. Per tant, encara no sabem com acabarà la cosa, i molt manco, si el CDS segueix amb la seva tònica de canviar constantment d'opinió. Per tant, amb aquest tema encara pot passar qualsevol cosa i per això pensam que no se pot fer un judici de valor dels resultats d'aquest procés fins que estigui conclut i sapiguem quina és la decisió final del Parlament.

El que sí es pot valorar és el procés parlamentari que s'ha seguit fins ara i l'actuació dels diversos grups polítics que hi són representats, i aquí, ha quedat clara sobre tot una cosa, i és la manca de personalitat i honradesa política del CDS, que ha canviat la seva postura cada dia davant les diverses estrides i pressions dels interessos personals que hi ha a la zona. El trist del cas és que el paper que ha fet el CDS durant tot aquest procés, no sols l'ha desacreditat a ell mateix, sinó que també ha lesionat el Parlament com institució i la Llei com instrument jurídic, en voler fer-ne un ús

inadequat i abusiu. I això pensam que és greu, gairebé imperdonable. Però, el que més greu nos sap, com habitants d'un poble digne i orgullós de si mateix com és Artà, és que un partit com el CDS, que no ha estat capaç de la més mínima coherència, que s'ha capgirat cap allà on els interessos de persones ben concretes estiraven més fort, vulgui presentar la seva darrera decisió com si amb ella perdonàs la vida als artanencs, que se vulguin excusar davant l'opinió pública, presentant el poble d'Artà com si estigués mort de fam, i ells, amb les miques que caiguessin del sacrifici de Sa Canova, li donassin l'almoïna salvadora.

Noltros sempre hem mantingut, i seguim pensant igual, que el desenvolupament econòmic d'Artà no té necessàriament que haver de passar per Sa Canova, sempre hem dit que no era bo posar totes les esperances en una urbanització que mai ha donat sensació de solidesa i garantia. I creim que avui nos podem alegrar més de l'ampliació del moll de la Colònia o del desenvolupament d'una zona industrial a prop del casc urbà, que això sí que, ben segur, repercutirà directament en l'economia dels artanencs, que no d'una possible decisió parlamentària que pareix que està molt més lligada a servir uns interessos ben llunyans als del nostre poble, que no a procurar el benefici del poble d'Artà.

Es per això que volem demanar que tant el CDS com qualsevol altre grup parlamentari deixin d'empènyer la dignitat del nostre poble per excusar l'especulació, els interessos personals o els seus padassos bruts.

CDS

Davant l'aprovació del Parlament Balear de la urbanització de Sa Canova, l'opinió del CDS d'Artà davant aquest fet es pot resumir en els següents punts:

- El nostre grup ha lluitat des d'un principi per tal que aquesta urbanització es dugués a terme, éssent així coherent amb el nostre programa electoral.

- Volem fer constar que en els mítings electorals -que resten gravats- no hi va haver cap grup polític d'Artà que rebutjés la urbanització "ben feta" de Sa Canova en ens ha sorprès fortament que representants del PSOE i dels INDEPENDENTS d'Artà sortissin als mitjans de comunicació amb postures contràries a dita urbanització. On és la coherència d'aquests grups?

- Per altra part, l'autorització per part del Parlament de 3.000 places turístiques

ques tampoc ens complau massa, ja que no saltres pensam que el nombre ideal hagués pogut oscilar entre les 4.000 i 5.000 places.

- També pensam que el progrés i futur del nostre poble passa pel desenvolupament d'una zona urbanitzable i turística.

- Finalment volem dir que el que ens mou a defensar la urbanització "ben feta" de Sa Canova és l'estimació que sentim pel nostre poble, ja que d'aquesta manera podrem evitar que els nostres fills es converteixin en "fills pròdigs" abandonant el nostre Municipi per aconseguir un lloc de treball.

I per què no dir-ho? Pensam que amb el desenvolupament de Sa Canova ajudam al manteniment i protecció d'aquesta àrea natural, evitant així els incendis, deixalles i brutícia que aquests darrers anys han afectat tant el nostre poble.

millor

Telex 69565 VGOR E G.A.T. 820

Calle Baniçanella, 12 ☎ 505515/52 CALA MILLOR
Carretera C/ta Agulla, 19 ☎ 564017 CALA RATJADA

FIN DE SEMANA EN MADRID: 13.500
Salida, sábado 07.00 hrs. y regreso domingo noche. Incluye avión más hotel xxxx.

FIN DE SEMANA EN LONDRES: ... 25.600
Incluye avión más 3 noches en hotel clase turista.

TUNEZ: desde 32.500
Ud. paga media pensión y nosotros le regalamos pensión completa.

MINI TOUR POR MARRUECOS Y COSTA DEL SOL: 49.900

CARNAVALES DE RIO DE JANEIRO..... 157.600

Salida el 09 feb. 10 días.
Incluye avión, estancia en el hotel y visita al corcovado.

PARA MÁS INFORMACION
CONSULTENOS SIN COMPROMISO

MES DE LA NATURA (I)

El divendres 29 de gener donarem inici al que hem anomenat "Mes de la Natura a la Península de Llevant". Vàrem començar amb la inauguració de l'exposició sobre Cabrera. En Miquel Angel March, secretari del GOB-Mallorca, ens parlà dels motius sobrats perquè sigui el Parc Nacional de les Balears que és el nivell màxim de protecció establert, ens va explicar l'impacte negatiu de les maniobres militars a l'arxipèlag, especialment sobre les colònies d'aucells com la de la gavina corsa o d'Adouin, gavina Mediterrània en perill d'extinció i habitant de les costes de Cabrera.

Ens va parlar també de la diversitat en espècies de sargantanes que habiten els diferents illots, tot una mostra per entendre l'evolució de les espècies que en Darwin va explicar. També un vídeo d'en Rodríguez de la Fuente sobre Cabrera, on el professor insisteix en la necessitat de convertir l'illa en el Parc Nacional de les Balears.

Mentrestant moltes persones visiten l'exposició. És opinió de tothom el reconeixement de la qualitat de què gaudeix l'exposició de Cabrera. Entre setmana les escoles també hi van.

En Pep Siquier, micòleg enamorat dels bolets i de les seves possibilitats gastronòmiques, ja fa anys que, juntament amb altres entesos en la matèria, fan un curset d'iniciació cada any a Sóller. Qui hi hagi anat sap el que es pot aprendre en un dia acompanyat d'un entès, i el paladar també ho agraeix.

En Pep Siquier, entre altres misteris boletaires, ens va mostrar bolets que són molt bons per menjar i que ignorant-ho desaprofitam. L'any que ve, en ser el temps, farem una exposició de bolets, perquè un lloc tan ric en espècies boletaires com Artà s'ho mereix i el paladar dels artanencs també.

El primer dia de repoblació va bufar fort el vent, però no feia fred. Al voltant de l'ermita sembrarem uns 400 pins i uns 3.000 aglans d'alzina. Vàrem acabar prest de sembrar i així tenguérem temps de regar-ho bé. Un té la idea que sembla boscos quan hi veu tant gent participant-hi, però l'important és el que em deia l'amic: "Quan un nin sembra un aglà, la sembra dins el seu cor".

En Joan Maiol, l'ornitòleg, el biòleg, va venir carregat d'ales, en va deixar pocs d'aucells per citar, fins i tot dels que varen desaparèixer per sempre, com una espècie d'òliba reial que existia fa molts de segles a Mallorca, o de l'àliga reial.

L'exposició d'en Joan va ser senzilla i magistral, va recórrer els hàbitats, els corrents, els ornaments, la relació home-aucells, els noms dels aucells, ... A Europa n'existeixen uns 514 espècies diferents d'aucell, a Balears se'n poden comptar 300, és a dir, les nostres illes tenen una importància vital per els aucells, especialment pels migratoris que en són majoria.

Conèixer els aucells no és difícil. Des d'un roipit passant pel xoric, fins al voltor, els aucells són ben diferents, i els seus cants també, tan sols es tracta de començar, de posar-s'hi emprant prismàtics o voltant pel camp, així tot un món viu, alat, sonor i de color ens encisarà.

Pens que és molta sort poder escoltar i copsar dues persones com en Pep Toni Aguiló i en Xisco Lillo, naturalistes de vocació i de temps enrera, que a més tenen la seva tasca de feina dins una àrea tan important ecològicament com S'Albufera de Muro.

L'exposició del món de S'Albufera, la seva història, la relació de l'Home i l'Albufera, els animals i plantes que l'habituen pareix com qui parlar d'un ésser vivent, amb venes en forma de canals d'aigua, plenes de cèl·lules com insectes, granots, rèptils, auells, arbres, orquídees, etc. Un ésser viu que, vàrem comprovar a les diapositives és bell i salvatge, però que té les portes obertes per a conèixer-lo i estimar.

La repoblació a la Colònia: un èxit popular. Molta gent feineria, il·lusió, arbres ben sembrats i regats. Consciència de fer un seguiment durant l'any del que vàrem sembrar. Ambient sa i alegre, tot això i més va ser la diada de fer boscos a la Colònia de Sant Pere.

Enhorabona...

Febrer del 88.

HOTEL-APARTAMENTOS
-RESTAURANTE

MINI GOLF
CANYAMEL

Artanense: TU LOCAL!

col.laboració

L'amo En Joan Ferrer Febrer "Vermell",

GLOSADOR D'ARTÀ.

p'en Colau

La nissaga de glosadors artanencs esclatà en temps molt allunyats i encara no s'ha esgotada. Va des d'aquells trobadors, que la història ja no recull, fins a hores d'ara. Des del Pare Rafel Tous que les arranjava devers els segles XVIII i XIX fins al més novell en Toni Ginard "Butler", que les compon actualment, s'han succeït un rera altre a té qui té. No fa molt, suara, vivia entre nosaltres un dels de més anomenada, l'amo en Joan Ferrer Febrer "Vermell", del carrer Pou d'Avall, home gairebé il·letrat, poeta popular de rima fàcil, bon home a carta cabal. La seva família, d'estament humil, procedia de Felanitx. El glosador va néixer a Artà el dia de Santa Catalina de l'any 1879, en una casa avui reformada del carrer Mestral. Va contreure matrimoni amb Sebastiana Riera "Baleu" el 1905 i tengueren 3 fills i 3 filles.

De ben petit el llogaren per porqueret a Son Forteza. De jove fèu de cotxer a ca Don Rafel Blanes "Quintín", el conegut metge, on no s'hi arribà a agombolar per enyorar el camp, l'aire lliure, la vida sana pagesa i hi va tornar, ara com a parell major de la possessió dels Olors, alternant el conreu de la terra amb les feines de tafner, marger, xermador o podador segons s'escaigués. Tardaria en encabir que a cap dels fills li tiràs la vida camperola però ho acceptà com a llei de vida. Arribà el moment de ser allistat i com què no donava bé la mida, li aconsellaren que un dia abans de ser tallat anàs a trescar arran de la mar amb els peus descalços i una pedra damunt el cap, per arrufar-se. Així ho fèu i aconseguí alliberar-se de fer el servei. De casat visqué al carrer del Sol, devers ca'n Biel Maria i també al de Vilanova. Finalment va arrelar al de Pou d'Avall, on moriria el 2 de febrer del 1957, als 78 anys.

La dèria de les gloses se li despertà prest. Qualsevol motiu era aprofitat per compondre versos. Els seus amics, coneixedors de la seva habilitat, aprofitaven totes les ocasions per exprèmerli el cervell. De totes maneres, poc li costava perquè ho duia a la sang. D'al·lot, gairebé no va anar a escola; una mica els vespres per aprendre a llegir més que a escriure. Tampoc no li va importar massa perquè tenia una memòria privilegiada; ho retenia tot tan fàcilment dins el cap que no tenia necessitat de prendre notes, ni per compondre l'Argument amb tota la seva llargària. El dia de Cap d'Any, prestet, ja reunia la colla de cantadors a ca seva per ensenyar-los, una a una, l'enfilall d'estrofes que conformaven el glosat. Així, de cor i sense ajudes de cap casta ni fins i tot emprant el famós "Cerebrino Mandri" que aleshores estava en voga.

L'amo en Joan Geneca i altres amics sovint el temptaren per prendre part al glosats que se celebraven, però mai no hi va participar. Ell era molt donat a les seves coses, al seu ambient i no l'atreïen aquests esdeveniments. La seva humilitat el condicionava fins a la infravaloració. En la seva modestia, li agradava la disbauxa i acudia a les festes casolanes, als balls de matances i en gene-

ral, on s'armava bulla, per distreure's. Amb prou feines Mossèn Gili el finyà per reprendre el cap de fil de les gloses que tenia un poc arraconades i participar a l'Argument de l'any 1946, el dels tres autors, el dels premis que -dit sigui de passada-, no donaren bon resultat.

La bonhòmia de l'amo en Joan era patent, també la seva religiositat. Cada dia oïa missa primera al Convent, acompanyat de la dona. Se n'anava a la feina i de retorn, es rentava, sopava i solia resar el rosari en família a l'escall de la foganya, atiant adesiara el foc. Quan els fills eren petits, els contava rondalles i fets miraculosos o els entretenia fentlos quatre versets abans d'anar a dormir. Una de les seves cabòries va ser la lectura. Era molt afeccionat a llegir els Evangelis, qüestions fàcils de teologia i història sagrada. Una vegada el Pare Gori el convidà a assistir a la representació de la "Mort i Passió", fet que no li agradà gens ni mica. Deia ell: "-Això no són ni el Bon Jesús ni la Puríssima, ni tampoc està com pertoca". Tenia una concepció particular formada sobre la matèria i no encabia les formes més o manco actualitzades. Fou un fidel exponent d'allò que en diuen "la fe del carboner" en la seva senzillesa.

Quant als glosats, per les dificultats en escriure s'en perderen molts, alguns tan coneguts com el "Pare Nostro", o la poesia dedicada a la Congregació Mariana i a D. Pep Jordana. Sa seva filla Bet Maria n'és la dipositària. La part més conservada és la que contenen les plaquetes de l'Argument. Poca cosa per tota una vida de glosar. En ocasió de celebrar les noces d'or matrimonials, el 2 de gener del 1945, després de la dinada i envoltat d'amics i parents, en Toni, el seu fill petit -frare franciscà-, va recitar una poesia que havia preparada, per commemorar l'esdeveniment, amb gran sorpresa de l'homenetjat. Aquest medità un moment, s'aixecà i li va contestar improvisant la sentida glosada que em servirà per cloure la recordança de l'amo en Joan, un home bo, fill nostrat del poble que va deixar empremta de la seva permanència entre nosaltres.

"Creuries que em sent saltar
el cor de tanta alegria,
de pensar en aquell dia
en que mos dàrem la mà.
50 anys cumplits ja fa
que et contemplava núvia;
i jo el mateix grau tenia.

Això es que'm fa pensà a jo
que, havent demanat clemència,
la Divina Providència
mos ha donat tot això:
celebrar les noces d'or
amb tanta de concurrència."

esports

FUTBOL

ENS MANCA MORAL

PREFERENT

S. Sardina 4 ARTA 0
 ARTA 0 Rtvo. L.Victoria 1

Comentari

Dues derrotes consecutives fan que les perspectives que se tenien se perdin poc a poc. I la veritat és que l'equip té més contextura, més mordacitat, però ens manca la moral necessària per anar endavant.

Si davant el Son Sardina hi hagué desconcert, i se perdé estrepitosament, davant La Victoria el resultat just era el d'empat, però els gols i la moral foren dels visitants. I això que els equips tiraren molt poc a porta, en un partit entretingut degut a la velocitat en què es jugà i on imperaren les defenses damunt les davanteres.

L'actuació artanenca fou decepcionant pels pocs afeccionats que vénen als partits. Mancaren una vegada més els aplaudiments d'un públic fred i on per destacar qualche cosa diríem que el millor fou la deporti-

vitat dels contendents, ja que per primera vegada aquest any no es repartiren obsequis targetils (per cap equip).

Arrom (B), Massanet (M), Geroni (R), Rocha (R), Julià (MB), Piris (R), Remacho (R), Marce (R), Damià (R), Juani (R), Jordi (R) i Quique que sortí per Marce (R).

ALTRES
RESULTATSALEVINS

Algaida 3 AVANCE 3
 Margaritenc 1 AVANCE 1
 (comença la 2ª volta)

INFANTILS

Algaida 2 AVANCE 0

JUVENILS

ARTA 2 J.D. Inca 1
 (Vives, Moll)
 Petra 1 ARTA 0

CAMPIONATS

ESCOLARS

Equips artanencs classificats per la Final Insular de Cros, a celebrar dia 13 de febrer a S'Estanyol de S'Arenal (Llucmajor).

Benjamí Femení (800 m.): S. Bonaventura.

Benjamí Masculí (1.000 m.): S. Bonaventura.

Aleví Femení (1.500 m.): C. Públic d'Artà.

Aleví Masculí (2.000 m.): C. Públic d'Artà i S. Bonaventura.

També aquest dia comença la fase de control i finals del campionat de GIMNÀSTICA ESPORTIVA amb la participació dels equips de S. Salvador i S. Bonaventura.

BÀSQUET JUVENIL

CLASSIFICATS PER A LA FASE D'ASCENS

LLUCMAJOR 76
 VIALSA 80
 VIALSA 99
 CAMPOS 61

Es va obtenir el que s'havia proposat a principi de temporada. Després d'aquestes dues darreres victòries i dels resultats que els altres equips han aconseguit, s'ha de dir que els equips classificats són el Perles de Manacor, el Joan Capó de Felanitx, el Vialsa d'Artà i el Cardassar de Sant Llorenç.

El partit que es va disputar a Llucmajor era vital per a les aspiracions del nostre equip, ja que una victòria allà pràcticament ens classificava. Aquest partit va ésser dominat durant tot el temps, si exceptuam l'inici de la segona part que va ésser bastant dolent. Però la reacció no es va fer esperar i a la fi del partit, el resultat va ésser de 76 a 80. Aquest partit es va jugar amb un bon ritme ofensiu i això ho reflexa l'alt tanteig aconseguit.

Davant el Campos (últim a la classificació) s'havia de guanyar per la mínima, és a dir, que per classificar-nos havíem de guanyar com a mínim d'un punt. La cosa va anar millor de l'esperat i a la fi es va arribar amb un resultat prou clar. També s'ha de dir que les defenses pràcticament no varen existir. Aquí caldria comentar el fet que els jugadors artanencs jugaven amb una certa motivació per arribar als cent punts. Al final no es varen aconseguir, però sí la classificació. I això era l'únic que importava.

Ara aquests equips classificats, juntament amb els quatre primers de l'altre grup, jugaran la fase d'ascens, de la qual pujaran dos equips.

Al pròxim número els informarem de les fitxes tècniques de la primera fase de la lliga i també de les possibles incorporacions que pugui sofrir l'equip.

Jesús Muñoz
 aler del VIALSA

Esperam que ara aquestes tres setmanes de descans siguin aprofitades per millorar alguns aspectes. Per no perdre el ritme de la competició, avui dissabte es juga un partit amistós davant el Sant Llorenç des Cardassar al Poliesportiu de Na Caragol. Aquests mateixos equips tornaran jugar el pròxim dissabte al Camp Municipal de Bàsquet de Sant Llorenç.

Pedro Vaquer Brunet

XERRIM - XERRAM

SEGONS RUMORS, XEP A XEPS, digadisses, xerrameques, dingadaines, sospites, indicis, colombrances, prometences, assegurances, afinances, tendències, presagis, auguris, llucances, pronòstics, senyes, senyals, averanys, propòsits, voluntats, prediccions, anuncis, preparatius, destriances, coucovades, desitjos, premonicions, albirances, intencions, tumults, embossos o embossaments, tufades, piuladisses, contarelles, tan mascles com famelles, xerricades, enraonades, parafernàlies, parlotejos, bravejades, vull dir jo diguem, per allò que han dit, que deien que diuen segons digueren el que ara és diu, **enguany** la RUA serà de pam i quart. Les farfullances sibil·lines adjacents, prevenen que la tendrem més llarga i estufada que antany. Ni haurà de rotameulos i suades. Per la vera llissa, que tot vagi com cal.

QUE NO ANAREU a Na Batlessa a les conferències del Mes de la Natura? Si hi anàreu el divendres dia 5, deguéreu gaudir de la desimboltura d'en Joan Mayol. Aquest ornitòleg sap del que va la cosa. Només un entrebanc. Al conferenciant no el vèiem bé degut a estar massa baixa la tarima. L'hauríem d'alçar una mica. Pel demés, quorum de gom a gom. Més informació al Noticiari.

LES BONES INTENCIONS sempre engendren polèmiques. Són les insignificants les que no mouen discòrdies. Ho deim en el sentit de la gent que està dividida, en quan a la repoblació forestal. Per uns, tal cosa és perdre el temps, ja que l'important seria netejar els boscos en lloc de repoblar-los. Per altres, el repoblament és

la mare del fet que donarà lloc al renovament de les muntanyes. Com a Ca Don Just, hi priva tot gust.

SIMBOMBADES A ROMPRE. De per tots els caires sentiu, oc,oc,uc,oc,oc,uc. I vengà disbauxa. A la Tercera Edat, quan si posen, fan matx. Però si sobre les dues de la tarda guaitau al carrer de Son Servera, per devers Ca Na Apollònia Cantes, veureu festa siuresta. I cada divendres els germans Pujol organitzen unes vetlades monumentals, per l'ambient festívol d'una llar on es canta i menja tal com manen les lleis. Els ancestrals costums van davant. Suposam tampoc dormen altres estolades, com puguin ésser la de Na Maria Vermella i demés tropa. A tots els qui tiren del carro simbomber, enhorabona.

NOSALTRES, de molt bon gust, tirariem o enflocariem qualche fisconada política. Hi ha motius. Téntol. Som llecs en la matèria i preferim estar bocaclusos. Els nostres coneixements polítics sols arriben a col·legir si hi ha papers i semblants objectes volàtils per dins el poble. D'assumptes interns i Canovers, no en sabem res. I gens ens apenam d'ésser tan ignorants. Ben al contrari. Tothom sap que "ars política, ars perpétua amittens".

RECEPTA CULINÀRIA del xeff fogo'

Estam en Carnestoltes, giornis de trui i gatzara, aquells quès tapan la cara pecadors són sin voltes.

Quantos ni ha qui pensan qué amagando il rostro, rovegan il Pare Nostro mentra el peccatto tensan.

Les dammo una prova: Menjan porco i camaioito, a més de xuia i greixotto, i cocca que no's tova.

De greixonera dolza, i de l'altra con potones, quales suyas explosiones resultan ser de colza.

Fins acà hemos visto, per Carnaval fer rialles, que por Tots-Sants són plorales,

par aquells quès dan pisto.

Fratellis, un remedio. Feis bulla, comed tocino, que ben fregit cim ricino, cagareis senza tedio.

Mi Dío, que desastre! Com serà la vostra panxa, pues tendrà que ser anxa per caber tal empastre.

Procuraré de mi part, en quando venga la Rúa, no haver mester la grúa per retirar la menjua, pos, ir de cos, és un Art.

endevinetes

d'En Pere Xim

Te pareix que siria poquet lo que podria passar si esdevé per canviar passariu pel lloc estret i podria resultar quedar morts de fred.

Solució al passat número:
Sa Lluna

**PREMSA
FORANA**

NOTA

L'Associació de la Premsa Forana vol fer pública la seva solidaritat amb les emissores de ràdio i de televisió local, que recentment

han sofert èscorcolls i denúncies, al temps que ens felicitem per la constitució d'una Federació d'emissores per defensar el dret més elemental de llibertat d'expressió reconegut per la Constitució.

Sant Joan, gener del 1988